

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 275/2015-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 6/2008 (pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 6 C 329/2002) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 6/2008 porušené bolo.
2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Námestovo povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Námestovo je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 290,26 € (slovom dvestodeväťdesiat eur a dvadsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jána Vajdu, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 275/2015 z 9. júna 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „odporca“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 6/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

„Na Okresnom súde Dolný Kubín odo dňa 15.4.2002 do dňa 31.12.2007 pod sp.zn. 6 C 329/2002 prebiehalo konanie o návrhu navrhovateľa: [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] zast. [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] proti odporcovi: [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] o zaplatenie sumy 17.227,-Sk s prísl. Odo dňa 1.1.2008 t.j. odo dňa zriadenia Okresného súdu Námestovo do súčasnosti prebieha konanie v tejto veci na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 1 C 6/2008. Inapriek skutočnosti, že odo dňa začatia tohto konania už uplynulo viac ako 12 rokov a 9 mesiacov do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené.

Túto moju sťažnosť podávam na Ústavný súd Slovenskej republiky z toho dôvodu, že o ochrane tohto môjho práva nerozhoduje iný súd. Ústavný súd Slovenskej republiky je podľa článku 124 Ústavy Slovenskej republiky nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatnení môjho ústavného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky som využil všetky právne prostriedky, ktoré mi poskytujú právne predpisy na jeho ochranu.

Listom zo dňa 5.8.2014, ktorý bol Okresnému súdu Námestovo osobne doručený dňa 7.8.2014 som [REDAKOVANÉ], predsedníčke Okresného súdu Námestovo podal sťažnosť na prietahy v tomto konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnkov. Dôkaz: fotokópia mojej sťažnosti zo dňa 5.8.2014

[REDAKOVANÉ] je predsedníčka Okresného súdu Námestovo a zároveň zákonná sudkyňa v tejto veci. Preto o tejto mojej sťažnosti konal Krajský súd v Žiline. Listom Krajského súdu v Žiline č. Spr 11045/14 zo dňa 3.9.2014 mi bolo oznámené, že v období odo dňa 17.9.2003 do dňa 31.12.2007 boli v konaní prietahy zapríčinené odporcom v 1. rade a v období odo dňa 23.5.2013 do dňa 12.6.2014 boli v konaní prietahy zapríčinené odporcom v 2. rade (okresný súd, pozn.) “

Na základe uvedeného sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 6/2008 a predtým postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 329/2002 porušené bolo.

Okresnému súdu Námestovo sa prikazuje, aby v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 1 C 6/2008 konal bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 533/15 zo 16. decembra 2015, v ktorom okrem iného uvádza:

„Jedná sa o vec, ktorá nie je právne a ani skutková zložitá. Podľa názoru zákonného sudcu došlo k prieťahom zapríčinených aj účastníkmi konania a to tak na strane navrhovateľa ako i odporcu. Na strane navrhovateľa tým, že nereagoval na výzvu súdu, aby predložil prvopisy listín potrebných na vypracovanie znaleckého posudku a na strane odporcu tým, že nereagoval na výzvu súdu, aby predložil návrhy na dokazovanie doručení právneho zástupcovi dňa 27.5.2013 ako aj tým, že odporca nesúhlasil s pojednávaním pre neprítomnosť jeho právneho zástupcu, z dôvodu jeho práceneschopnosti, ktorý nereagoval ani na výzvu súdu, aby svoju neúčast' potvrdil vyjadrením ošetrojúceho lekára v zmysle § 119, ods. 3 OSP.

Na dĺžku konania mali vplyv procesné návrhy účastníkov konania, zmena petitu, odvolanie proti uzneseniu o priznaní odmeny súdnej znalkyni, odvolanie proti uzneseniu, ktorým súd nepriznal náhradu podľa § 147a, ods. 2 OSP, žiadosti o odročenie pojednávania vytýčeného na deň 24.6.2008, 13.7.2009 podaných právny zástupcom odporcu, výsluchom svedka dožiadaným súdom.“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj tento prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania:

„- 15.4.2002 bol na Okresný súd Dolný Kubín doručený návrh navrhovateľa [redacted] na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 17227,- Sk s prísl.

- výzvou zo dňa 26.6.2002 bol vyzvaný navrhovateľ na uhradenie súdneho poplatku za podaný návrh

- dňa 10.9.2002 bol vo veci vydaný platobný rozkaz, proti ktorému bol zo strany odporcu podaný odpor

- dňa 14.1.2003 bolo nariadené pojednávanie na deň 27.2.2003, ktoré bolo zrušené na žiadosť právneho zástupcu odporcu

- dňa 16.9.2003 bolo nariadené pojednávanie na deň 16.9.2003, ktoré bolo odročené za účelom vykonania ďalšieho dokazovania

V súvislosti s prechodom súdництва na novozriadený Okresný súd v Námestovo zák. č. 511/2007 Z. z. bola predmetná vec odovzdaná na vybavenie Okresnému súdu Námestovo, kde bola pridelená zákonnému sudcovi a veci bola pridelená nová spisová značka 1 C/6/2008.

Prehľad úkonov Okresného súdu Námestovo:

- dňa 15.4.2008 bol žiadaný navrhovateľ, ako aj právny zástupca odporcu na nahlásenie adresy navrhovaných svedkov a žiadané ďalšie listiny*
- dňa 11.6.2008 bolo nariadené pojednávanie na deň 24.6.2008, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vypočutia navrhovaného svedka dožiadanim*
- dožiadanim zo dňa 6.8.2008 bol žiadaný Okresný súd Bratislava o vypočutie svedka, pričom vybavené dožiadanie sa vrátilo súdu 1.12.2008*
- dňa 19.2.2009 bolo nariadené pojednávanie na deň 6.4.2009, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom predvolania navrhnutej svedkyne*
- dňa 29.5.2009 bolo nariadené pojednávanie na deň 13.7.2009, ktoré bolo na žiadosť žalovaného preložené na deň 20.7.2009*
- pojednávanie dňa 20.7.2009 bolo odročené na neurčito za účelom vyhotovenia znaleckého posudku súdnym znalcom z odboru písmaoznactvo*
- dňa 21.7.2009 bol navrhovateľ vyzvaný na zloženie zálohy na znalecké dokazovanie a tiež na predloženie prvopisu listín potrebných pre súdneho znalca, pričom táto výzva bola urgovaná 9.9.2009 a opätovne 29.9.2009*
- uznesením č. k. 1C/6/2008-156 zo dňa 23.11.2009 bol ustanovený znalec z odboru písmaoznactvo na podanie znaleckého posudku, pričom vyhotovenia znaleckého posudku bolo urgované dňa 22.2.2010, opätovne dňa 26.4.2010 a znalecký posudok bol súdu doručený znalcom až 4.5.2010*
- dňa 7.5.2010 bol znalecký posudok doručovaný účastníkom konania spolu s uznesením č. k. 1C/6/2008-187 zo dňa 6.5.2010, ktorým bola priznaná znalcovi odmena za vypracovanie znaleckého posudku, pričom voči predmetnému uzneseniu bolo zo strany odporcu podané odvolanie, spis bol dňa 1.7.2010 predložený Krajskému súdu v Žilina na rozhodnutie o odvolaní, pričom rozhodnutím zo dňa 30.8.2010 uznesenie okresného súdu potvrdil*

- dňa 25.11.2010 bolo nariadené pojednávanie na deň 17.1.2011, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom dopracovania znaleckého posudku
- žiadosťou zo dňa 28.1.2011 bola znalkyňa požiadaná o dopracovanie podaného znaleckého posudku, ktoré doplnenie predložila znalkyňa súdu dňa 11.3.2011
- dňa 7.4.2011 bolo nariadené pojednávanie na deň 20.5.2011, ktoré bolo odročené na deň 10.6.2011 za účelom vyhlásenia rozsudku
- na pojednávaní dňa 10.6.2011 bol vo veci vyhlásený rozsudok, proti ktorému podali odvolanie tak navrhovateľ ako aj odporca
- uznesením č. k. 1C/6/2008-276 zo dňa 15.7.2011 bol zaviazaný navrhovateľ na úhradu súdneho poplatku za podané odvolanie
- uznesením č. k. 1C/6/2008-277 zo dňa 15.7.2011 bol zaviazaný odporca na úhradu súdneho poplatku za podané odvolanie
- uznesením č. k. 1C/6/2008-280 zo dňa 11.8.2011 bol navrhovateľ zaviazaný uhradiť odporcovi trovy konania a tiež trovy štátu, proti ktorému bolo taktiež podané odvolanie tak zo strany odporcu ako aj navrhovateľa
- spis bol dňa 30.9.2011 predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o predmetných odvolaniach
- uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/348/2011-302, 5Co/349/2011 zo dňa 28.11.2011 boli rozsudok a uznesenie okresného súdu zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie, pričom spis bol vrátený späť okresnému súdu 8.2.2012 a následne bolo 15.2.2012 uznesenie KS doručované právny zástupcom účastníkov konania
- dňa 17.5.2012 bolo nariadené pojednávanie na deň 20.7.2012, ktoré bolo odročené na deň 7.9.2012 za účelom doplnenia dokazovania
- pojednávanie dňa 7.9.2012 bolo odročené na deň 28.9.2012 za účelom vyhlásenia rozsudku
- na pojednávaní dňa 28.9.2012 bol vyhlásený rozsudok, proti ktorému bolo podané odvolanie zo strany odporcu a zároveň navrhovateľ podal žiadosť o doplnenie rozsudku
- uznesením č. k. 1C/6/2008-381 zo dňa 21.11.2012 súd návrh na doplnenie rozsudku zamietol, proti ktorému uzneseniu navrhovateľ podal odvolanie
- dňa 15.1.2013 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaniach

- uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/19/2013-393 zo dňa 26.3.2013 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie, pričom spis bol vrátený späť okresnému súdu dňa 23.4.2013
- uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/20/2013-397 zo dňa 26.3.2013 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku
- dňa 23.5.2013 boli uznesenia KS doručované účastníkom konania spolu s výzvou, aby súdu predložili návrhy na dokazovanie
- dňa 12.6.2014 bolo nariadené pojednávanie na deň 1.8.2014, ktoré bolo odročené na deň 24.10.2014 za účelom predvolania navrhnutých svedkov
- pojednávanie dňa 24.10.2014 bolo odročené na neurčito tým, že zástupca navrhovateľa v lehote 2 týždňov oznámi, kedy je možné vytýčiť pojednávanie vzhľadom na chorobu právneho zástupcu
- uznesením zo dňa 1.8.2014 súd pripustil zmenu návrhu, ktoré uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24.11.2014
- uznesením zo dňa 24.10.2014 súd nepriznal navrhovateľovi náhradu v sume 100 Eur
- dňa 24.10.2014 žiadosť právneho zástupcovi navrhovateľa, aby súdu predložil vyjadrenie ošetrojúceho lekára v zmysle ust. § 119 ods. 3 OSP
- dňa 2.12.2014 bolo nariadené pojednávanie na deň 19.1.2015, ktoré bolo odročené na deň 27.2.2015 za účelom predvolania právneho zástupcu navrhovateľa a svedka
- pojednávanie dňa 27.2.2015 bolo odročené na deň 20.3.2015 za účelom vyhlásenia rozsudku
- na pojednávaní dňa 20.3.2015 bol vyhlásený rozsudok, proti ktorému bolo podané odvolanie zo strany odporcu a spis bol dňa 14.5.2015 predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o predmetnom odvolaní
- rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/222/2015-512 zo dňa 28.7.2015 bol rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutých častiach potvrdený, ktorý nadobudol právoplatnosť 9.9.2015. “

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ stanovisko nezaujal.

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedeného v jeho vyjadrení zo 16. decembra 2015, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že spory týkajúce sa uplatňovania finančných nárokov patria do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke ich nemožno považovať za zložité. Ani v okolnostiach danej veci podľa názoru ústavného súdu nejde o takú mieru skutkovej zložitosti, ktorou by bolo možné ospravedlniť skutočnosť, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené 9. septembra 2015, teda takmer po 14 rokoch od jeho začatia a navyše až po uplatnení sťažnosti na ústavnom súde.

2. Čo sa týka kritéria správania sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v jednom prípade nesúhlasil s uskutočnením pojednávania pre

neprítomnosť jeho právneho zástupcu z dôvodu práceneschopnosti a tiež nereagoval na výzvu okresného súdu, aby predložil návrhy na dokazovanie, no podľa názoru ústavného súdu tieto skutočnosti zásadným spôsobom neovplyvnili dĺžku napadnutého konania.

3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Napadnuté konanie začalo na Okresnom súde Dolný Kubín 15. apríla 2002 podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu. Do 31. decembra 2007 bol na prerokovanie a rozhodovanie vo veci miestne a vecne príslušným Okresný súd Dolný Kubín a od 1. januára 2008 po reorganizácii súdnictva bol na prerokovanie a rozhodovanie veci až do jej právoplatného skončenia miestne a vecne príslušný okresný súd.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje na to, že podľa príslušných ustanovení zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. januára 2008 prešiel výkon súdnictva v danej veci z Okresného súdu Dolný Kubín (odovzdávajúci súd) na okresný súd (nadobúdajúci súd).

Neoddeliteľnou súčasťou prechodu súdnictva v danej veci je aj prenesenie zodpovednosti za prietahy v konaní z odovzdávajúceho súdu na nadobúdajúci súd. Z uvedeného dôvodu zodpovednosť za doterajší priebeh celého napadnutého konania nesie okresný súd.

Ústavný súd v priebehu napadnutého konania zistil obdobie úplnej a ničím neospravedliteľnej nečinnosti okresného súdu od 17. septembra 2003 do 31. decembra 2007.

Ústavný súd konštatuje, že priebeh napadnutého konania bol poznačený neefektívnym postupom okresného súdu. Uvedené vyplýva predovšetkým zo skutočnosti, že

prvostupňové rozsudky okresného súdu boli v priebehu napadnutého konania po podaní odvolaní dvakrát uzneseniami Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie, v dôsledku čoho nepochybne došlo k spomaleniu jeho priebehu.

V prvom prípade rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 C 6/2008 z 10. júna 2011 bol uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 348/2011 z 28. novembra 2011 zrušený a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení uznesenia okrem iného uviedol:

«V podmienkach Právneho poriadku SR je právo účastníka na spravodlivý proces zakotvené v ust. § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p., v čl. 46 Ústavy SR a v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj Ústavného súdu SR treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho práva odôvodnenia súdneho rozhodnutia... Súd sa musí v odôvodnení svojho rozhodnutia vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia je predovšetkým preukázať správnosť rozhodnutia. Odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd sa vyššie uvedenými zásadami neriadil. Prvostupňový súd odmietol pri formulovaní rozhodnutia vziať do úvahy niektoré skutočnosti, pričom sa s niektorými dôkazmi vôbec nezaoberal, resp. ich nevyhodnotil a navzájom odporujúce dôkazy neodôvodnil, najmä prečo niektoré pokladal za vierohodné a niektoré za nevierohodné. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, prečo navrhovateľovi priznal len 1/5-inu z uplatnenej sumy 11.600,- Sk, keď tento právny záver vyvodil z listiny označenej ako „Rozhodnutie [REDAKOVANÉ]“, z ktorej listiny zistil, ako uvádza v odôvodnení rozhodnutia, že osoby podpísané v ľavom dolnom rohu sa zaviazali vrátiť sumu 11.600,- Sk. Podľa záveru prvostupňového súdu túto pohľadávku uznali všetci piati v tejto výške. Uvedené zistenie súdu prvého stupňa je v rozpore s ďalším obsahom textu, kde je uvedené „dolu podpísaní a zúčastnení“ sa zaviazali vrátiť 11.600,- Sk každý z nich. Prvostupňový súd nevysvetlil, prečo uvedenú skutočnosť odmietol vziať do úvahy. Takýto nedostatok odôvodnenia zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Bude preto povinnosťou

prvostupňového súdu doplniť dokazovanie v naznačenom smere a vo veci opäť rozhodnúť. S poukazom na uvedené odvolaciemu súdu neostávalo iné, ako rozsudok okresného súdu vo veci samej a následne aj rozhodnutie o trovách konania zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.»

Aj rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 C 6/2008 z 28. septembra 2012 bol uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 19/2013 z 26. marca 2013 zrušený a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení uznesenia okrem iného uviedol:

«Navrhovateľ predložením písomnosti označenej ako „Rozhodnutie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“ preukazoval, že k premlčaniu nedošlo, nakoľko odporca svoj záväzok písomne uznal. Z obsahu „Rozhodnutia [REDAKOVANÉ]“ vyplýva, že podpísaní zúčastnení sa zaväzujú vrátiť 11.600,- Sk čiastku vyplatenú z predaja uhoľne z augusta 1999. Následne sú podpísaní prijímatelia vyplatenej čiastky z uhoľne 11.600,- Sk. Dátum napísania uvedeného Rozhodnutia [REDAKOVANÉ] je uvedený: „V [REDAKOVANÉ] dňa 16.2.2001“. Sporným v priebehu konania ostal dátum podpísania tejto listiny. Na pojednávaní pred okresným súdom dňa 7.9.2002 odporca namietal dodatočné podpísanie dátumu 16.2.2001. S touto námietkou sa súd prvého stupňa nevysporiadal. Súd prvého stupňa iba konštatuje, že námietka odporcu, že takéto uznanie nie je platné, pretože dátum je napísaný na spodnej časti uznania, pritom dátum sa píše hore, je irelevantná, nakoľko zo žiadneho zákonného predpisu nevyplýva povinnosť písať dátum hore na listinu pod následkom neplatnosti uznania dlhu. Prvostupňový súd sa opomenul zaoberať námietkou odporcu o možnosti dodatočného dopísania dátumu. Preto až po odstránení tejto nejasnosti bude možné vo veci zákonne a spravodlivo rozhodnúť.»

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa s'ťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Ústavný súd napokon konštatuje, že je neakceptovateľné, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené až 9. septembra 2015, teda takmer po 14 rokoch od jeho začatia a až po uplatnení sťažnosti na ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 6/2008 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov, vzhľadom na to, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené 9. septembra 2015, keď rozsudok okresného súdu z 20. marca 2015 bol v napadnutých častiach potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 222/2015 z 28. júla 2015.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Sťažovateľ poukázal na to, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu stav jeho neistoty pretrvával už viac ako 12 rokov.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na to, že napadnuté konanie bolo po uplatnení sťažnosti na ústavnom súde 19. januára 2015 právoplatne skončené 9. septembra 2015, teda po viac ako 13 rokoch od jeho začatia, ústavný súd považoval priznanie sumy 5 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Jánom Vajdom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal pri prvom úkone právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €, a pri druhom úkone právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá je 839 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 spolu s režijným paušálom (1 x 8,04 € a 1 x 8,39 €) predstavuje sumu 290,26 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2016